Karl-Petter Thorwaldsson: Tal vid IF Metalls ordinare kongress 2014

Talare	Datum	Plats
Karl-Petter Thorwaldsson Ordförande för LO	16 maj 2014	Stockholm

Jag vill börja med att framföra ett stort grattis till er som har blivit valda till viktiga uppdrag i IF Metall under den kommande kongressperioden!

Jag är i dag ordförande i en organisation med 14 förbund, men det är bara vid en kongress som jag kan säga att jag talar till förbundskamrater. Det känns mycket speciellt! Jag är väldigt stolt att få vara här i dag och tala på er kongress.

Min första arbetsdag i svensk industri gjorde jag för ganska exakt 36 år sedan. Det var vid Kosta Glasbruk. Det var den 13 juni och jag gick i sjunde klass. På den tiden var man tvungen att ha en så kallad arbetsbok om man skulle börja jobba innan man fyllt 14 år. Jag var bara 13,5 år vilket betydde att jag fick gå till skolsköterskan för en undersökning. Jag vet inte hur jag lyckades, kanske mutade jag henne på något sätt, men direkt efter skolavslutningen gick jag till glasbruket för att börja mitt första jobb.

Det var ett ovanligt jobb, jag skulle nämligen laga glas. Jag skulle fixa till ljuslyktor som hette snöbollar och hade blivit skeva i botten.
Den som hade gjort de här ”felen” var min pappa, som hette StenRagnar Sixten.
Till min hjälp fick jag en kork, och med lera skulle jag sedan se till att lyktorna blev någorlunda bra och blanka nog för att kunna säljas. För detta arbete fick jag en timlön på 15,92 kronor. Jag lagade ungefär 20 sådana ljuslyktor i timmen. De gick raka spåret ut till sekunda boden där de sålde som smör i solsken, även om de var snöbollar, för 39 kronor styck. Under min första timme på jobbet fick jag ihop 15,92 kronor i lön men företaget kunde sälja det jag hade gjort för 780 kronor. Det var så jag lärde mig sambandet mellan arbete och kapital.

Jag fortsatte att jobba hela sommaren och tänkte på mitt intresse, som på den tiden var att fotografera insekter. För min lön den sommaren, som blev 1 475 kronor, köpte jag en östtysk kamera som hette Practical LTL3.

För 31 år sedan, i augusti 1983, blev jag IF Metallare på heltid på ett företag som hette Bröderna Hammarstedt Verkstad i Växjö.

Den som tog hand om mig min första dag på jobbet, efter att personalchefen sagt välkommen, var en man som hette Gösta. Han gav mig en introduktion och berättade att på torsdag denna vecka har vi klubbmöte, och då måste du komma. Jag kunde naturligtvis inte säga nej, så jag gick på mitt första klubbmöte. Dagordningen såg väl ut ungefär som i dag. Den hade 18 punkter med rapport från arbetsmiljökommittén, rapport från MBL-kommittén, rapport från bolagsstyrelsekommittén med mera. Jag måste ärligt erkänna; att jag överlevde den kvällen var ett under.

Under punkten övriga frågor begärde jag ordet och tänkte hålla en längre utläggning om socialismen, tränad som jag var från SSU. Jag hann väl säga ungefär ordet socialismen när Gösta sade: ”Du är ju inget annat än en bofinkarjävel, du har ingen aning om hur det hänger ihop”. Hela klubben skrattade åt mig. Jag kan väl inte säga att jag kände mig på toppen av min karriär just då.

Dagen efter kom Gösta till bordet när vi fikade. Han satte sig och sade: ”Du Karl-Petter, det där var inte bra gjort av mig i går. Det var dålig pedagogik”. Jag trodde han menade att det var dålig pedagogik att skälla ut mig. Men då sade han: ”Du måste väl ändå veta någonting om sambandet nu när du har blivit en IF Metallare. För det första måste du bli bra på att kröka rör, så att du tjänar möe pengar, för då tjänar företaget möe pengar och då tjänar du möe pengar. Då betalar företaget möe pengar i skatt och du betalar också möe pengar i skatt. Då kan vi göra allt det där du ville på mötet i går, men först måste vi bli bra på att kröka rör”. Det mina vänner var nationalekonomi på 30 sekunder.

På den tiden hade vi haft en socialdemokratisk regering vid makten i något år, sedan 1982, efter sex år i opposition. Olof Palme var statsminister och Leif Blomman Blomberg var ordförande i Metall. Vi tyckte då att vi hade massarbetslöshet i Sverige och protesterade våldsamt från Metalls sida, mot den höga arbetslösheten som då låg på 3 procent och ställde till stora problem på arbetsmarknaden. Vi tyckte på den tiden att 3 procent var högt.

På SSU-kongressen året efter pratade bland annat ombud från Kronoberg om

hur vi skulle knäcka ryggen på massarbetslösheten i Sverige. Hela arbetarrörelsen bubblade av framtidstro. Vi trodde på att den socialdemokratiska regeringen skulle få ned arbetslösheten. Vi trodde på utökad rättvisa och bättre jämlikhet i samhället.

Frågan är: Hur har det kunnat ske, att vi på så få år har fått de snabbast växande klyftorna i hela OECD-området? Det finns inget annat land i hela OECD där klyftorna växer snabbare mellan rik och fattig än vad de gör i Sverige i dag.

Vem hade kunnat tro att vi skulle ha 440 000 arbetslösa, långt över 8 procent av befolkningen? Vem hade kunnat tro att vi skulle släppa upp ungdomsarbetslösheten till 171 000 ungdomar utan jobb? Jag hade i alla fall inte trott det. Ingen här inne tror jag hade trott det, att det skulle kunna gå så illa för Sverige. Så vad är det då som har hänt?

Anders Ferbe beskrev detta väldigt bra i sin inledning. Det som har hänt är att vi har haft en borgerlig regering i Sverige i åtta år, vilket är den längsta sammanhållna period som en borgerlig regering har suttit i modern tid. Denna regering har konsekvent jobbat för att de som har det bäst ställt i Sverige ska få det ännu bättre. De har medvetet skapat den här politiken. Ibland säger man att de har otur. Men det är inte otur, det är borgerlig politik. För om man ensidigt använder våra resurser till att ständigt sänka skatten, då räcker inte pengarna till något annat. Skatten har sänkts med 140 miljarder om året.

Låt oss säga att de i stället hade använt 140 miljarder till att anställa fler undersköterskor. Då hade samma mängd pengar som skattesänkningarna uppgått till sedan 2006, räckt till att anställa 400 000 undersköterskor på heltid utan visstidsanställning. Det går att göra något åt arbetslösheten, och det ska vi göra!

Reinfeldt sade 2006 när han blev vald till statsminister: ”Utvärdera mig om jobben”. Det kan vi göra nu. Vi har 100 000 fler arbetslösa och 50 000 fler arbetslösa ungdomar. Sverige får i dag ta emot krisstöd av EU för vår höga ungdomsarbetslöshet tillsammans med Portugal, Spanien, Grekland och Italien. Så illa är det med ungdomsarbetslösheten i vårt land. Regeringen skyller alltid det här på endera finanskrisen eller Socialdemokraterna. Men det blir ganska märkligt när man har haft regeringsmakten i åtta år, att det kan vara någon annans, sossarnas, fel att man inte har fått bukt med arbetslösheten.

Och hur är det med a-kassan? Var det finanskrisen som bestämde a-kassan i Sverige? Nej, det var ett medvetet politiskt beslut hösten 2006 när man höjde avgiften för till exempel IF Metalls medlemmar med 246 kronor varje månad. På bara några månader lämnade 500 000 människor a-kassan. Det var regeringen som medvetet förstörde a-kassan, eller hur, inte finanskrisen.

För så ligger det till med den svenska regeringen, med Anders Borg och Fredrik Reinfeldt, att de hade bara en enda idé och det var att göra de arbetslösa fattiga. Det enda de hade att erbjuda när de kom till makten hösten 2006, var att se till att människor skulle tvingas ta jobb långt under de lönenivåer vi är vana vid. Men det fungerar inte. Problemet i Sverige är att det finns alldeles för få jobb. Vi måste skapa jobben i ekonomin för det är först då vi kan få ned arbetslösheten. Därför har vi inom LO, alla 14 förbunden, startat den största utredningen i LO:s moderna historia.

Vi har lovat oss själva att på nästa kongress år 2016 här inne i detta rum svara på frågan: Hur ska vi kombinera en global ekonomi med full sysselsättning? Jag kan lova er alla här i dag att jag ska lägga all min möda under alla år som jag är LO-ordförande på den frågan, för det finns ingen fråga som är värre för ett land än hög arbetslöshet. Låt oss tillsammans se till att en gång för alla krossa arbetslösheten! Det är oerhört viktigt att vi lyckas med det.

Ibland undrar jag hur svårt det kan vara. Jag brukar berätta om min farfar, som hette Thorwald Johansson. Han var glasarbetare. Han jobbade också vid Kosta Glasbruk. På 1930-talet när Wall Street gick ned och Sverige drabbades av en mycket kraftig nedgång med massuppsägningar i de svenska företagen, då fanns det naturligtvis inget större intresse av att köpa slipat konstglas från Kosta Glasbruk. Farfar blev arbetslös.

Men året före, 1932, fick vi en ny regering. För första gången valde en stark socialdemokratisk regering att redan från början prioritera kampen mot arbetslösheten. År 1932 träffades en överenskommelse mellan Socialdemokraterna och dåvarande Centerpartiet, som då hette Bondeförbundet. Vi träffade en överenskommelse, kohandel hette det, om att vi skulle betala mer till bönder så att de fick bättre betalt för mjölken och vad fick vi i gengäld? Jo, för första gången använde vi oss av statliga pengar för att sätta arbetslösa i arbete.

Min farfar fick på rekordtid omskola sig till vägbyggare. Han byggde väg mellan Kosta och Lessebo. Det kan jag säga, att det har gjort mig förbannad många gånger eftersom det tvingade mig att gå på högstadiet i Lessebo! Det var ingen höjdare.

Det hette AK-arbete, ett beredskapsjobb i stället för att vara arbetslös. I dag 90 år senare när man åker mellan Kosta och Lessebo är det fortfarande den här vägen man åker på. Dessa vägar finns överallt i Sverige. Någon gång när ni är ute och kör, tänk på det. Ibland kommer ni till en väg som är spikrak, den alltid spikrak, den går upp och ned i landskapet hela vägen. Vet ni vad det beror på? Jo, på det enkla faktum att de som byggde de här vägarna inte kunde bygga vägar. Farfar var glasarbetare och vad tror ni han visste om att bygga vägar?

Men frågan vi måste ställa oss är om Sverige på något sätt hade blivit bättre om min farfar fått gå arbetslös på 1930-talet, i stället för att bygga den här vägen? Jag tror att ni alla med mig svarar nej på den frågan.

Så jag ställer frågan igen: Varför är det så svårt att få ned arbetslösheten? Finns det inga behov i Sverige som är bättre än att betala 67 miljarder till dem som är arbetslösa för att gå hemma och inte göra något alls? Det kan ju inte ens vara svårt att hitta saker att göra. Bygga bostäder exempelvis. Vi har bostadsbrist i över 120 kommuner. Vore det inte bättre i den här krisen att bygga bostäder än att betala a-kassa till arbetslösa? Självklart vore det bättre att 40 000 människor kunde få arbete i byggbranschen.

Jag brukar inte säga hans namn längre för det är ändå ingen som vet vem han är, men han heter Atterfall och är kristdemokrat. Vi brukade ha en bostadsminister i Sverige, men sedan han kom till makten bygger vi inga bostäder längre. Han kommer in med pendeltåget till jobbet på morgonen, landar på departementet tio över åtta med de andra ministrarna och får en kopp kaffe av sin personal. Sedan får han Svenska Dagbladet och Dagens Industri, för dem måste alla ministrar läsa. Fem i halv nio har han läst ut tidningarna. Jag bara undrar: Vad gör han fram till klockan halv fem?

I dag är det 100 000 färre som jobbar inom äldrevården jämfört med 1980, trots att vi har så många fler äldre. Vi har en vård, skola och omsorg med enormt dåliga arbetsvillkor för dem som jobbar där, med delade

turer och annat elände som har kommit in på svensk arbetsmarknad, tack vare eller på grund av massarbetslösheten. Jag skulle naturligtvis hellre sätta människor i arbete inom vård, skola och omsorg än att låta dem gå arbetslösa.

Arbetslösheten kostade 67 miljarder förra året i Sverige. Låt oss i stället använda pengarna till arbete för aktiva åtgärder. Vi kan redan i höst få en ny politik som sätter arbetslösa i arbete. Låt oss välja en ny regering som sätter jobben främst! Det är vår viktigaste uppgift.

Vi har jobbat fackligt-politiskt mellan LO, förbunden och Socialdemokraterna under de senaste två åren. Vi har kommit långt och gjort stora förändringar. Det finns två löften vi kan ge väljarna i höst, som jag är jättestolt över.

Det ena löftet gäller våra ungdomar. Jag har själv varit en av dem som gått ut i arbetslöshet efter gymnasiet. Det finns inget sämre sätt att börja sitt vuxenliv än att börja det i arbetslöshet. Som ni vet är ungdomsarbetslösheten i Sverige i dag en av Europas högsta. Det går att göra något åt.

Vi har lovat att göra tvärtom mot vad regeringen gör i dag. Regeringen har sagt att det inte ska göras något för arbetslösa ungdomar de första 90 dagarna. Varför inte börja jobba med de arbetslösa från dag ett, och särskilt med ungdomar så att de inte hinner vända på dygnet och förlora självkänslan? Förslaget att inte göra något alls de första 90 dagarna, det är faktiskt inte bara borgerligt, det är riktigt korkat!

Så vad lovar vi i stället? Jo, att göra precis tvärtom. Man ska ha hjälp från dag ett och från dag 90 ska man vara garanterad en aktiv åtgärd. Ingen ung människa i Sverige ska vara öppet arbetslös i mer än 90 dagar. Det är ett härligt löfte att ge i valrörelsen!

Och jag säger det igen: Kom inte och säg att det inte går, för det går. Det har vi visat förut. Ni kommer ihåg 1990-talskrisen, när vi också hade en borgerlig regering och en statsminister som hette Carl Bildt. Han sade att vår ekonomiska kris berodde på att de hade semestervikarier på Dagens Industri. Minns ni den sommaren? Kräftskiva på Rosenbad. Jag vet inte om det var före eller efter festen han gjorde intervjuerna. Men i vart fall fick vi 500 procents ränta i Sverige och massarbetslöshet.

Efter valet 1994 fick vi en socialdemokratisk regering. Ingvar Carlsson blev

statsminister och Göran Persson finansminister. Facket och Socialdemokraterna satte gemensamt upp målet att på fyra år, mellan 1996 och 2000, halvera den öppna arbetslösheten från 8 procent till 4 procent.

Jag kommer ihåg vad de borgerligas ledare sade. Han hette Tobisson just då, eftersom Carl Bildt var utlånad till ett Bosnienprojekt. Han sade: ”Det är lika troligt att LO och Socialdemokraterna lyckas med målet att halvera den öppna arbetslösheten till år 2000 som att hela världen skulle börja älska böckling och äta det varje dag”.

I november månad 2000 var den öppna arbetslösheten i Sverige nere på 3,8 procent. Tobisson nämnde aldrig mer böckling. Det går att göra något åt arbetslösheten!

Det andra löftet handlar om långtidsarbetslöshet bland unga. Vi lovade 1994 att vi skulle se till att ingen ung människa behövde vara långtidsarbetslös. År 1995 hade vi 72 000 långtidsarbetslösa ungdomar i Sverige. Fem år senare, med vår politik, hade vi minskat den öppna arbetslösheten och långtidsarbetslösheten bland ungdomar till 3 500. Det är stor skillnad mellan 72 000 och 3 500.

Det går att bekämpa arbetslösheten. Senast nästa kongress ska LO ha svaret på hur vi ska uppnå full sysselsättning i Sverige, trots att vi lever i en global ekonomi och med den konkurrensutsättning vi har i dag.

Detta måste vi göra genom facklig-politisk samverkan. Vi måste göra det tillsammans med er i förbunden och det är oerhört viktigt att IF Metall är med i det arbetet. I dag tror många att industrins betydelse har försvunnit eller minskat. Men de vet inte hur Sverige fungerar, att över hälften av det vi kan konsumera i Sverige beror på att vi är så framgångsrika i att exportera våra varor. Jag blev chockad när jag hörde Fredrik Reinfeldt säga i Davos att de svenska industrijobben är basically gone.

Sedan jag blev LO-ordförande har jag besökt många av era arbetsplatser. Från Kiruna och Pajala i norr till Ystad och Trelleborg i söder. Från Göteborg i väster till Kalmar i öster. Jag har träffat industriarbetare, kanske inte varje vecka, men i varje fall varannan vecka under de senaste två åren.

Vi har oerhört framgångsrika företag och en mycket framgångsrik export. Titta

till exempel på den svenska gruvindustrin. Den är världsunik. Vår härliga järnmalm från Kiruna ska vi vara stolta över! Vet ni att 90 procent av all järnmalm som används i Europa kommer från våra duktiga gruvarbetare i Norrbotten?

Om vår svenska industri är basically gone är det ju märkligt att företag slåss om att få köpa den. Det kan för övrigt vara farligt att vi inte har mer svenskt ägande i svensk industri.

Det är viktigt för oss att gemensamt ta fram en ny och bättre industripolitik. Industrijobb ger inte bara jobb till dem som går från arbetslöshet till arbete, det ger också Sverige ökade inkomster och export. Det gör att Sverige också i framtiden kan bli ett rikare land att leva i. Låt oss gemensamt i rapporten Full sysselsättning ta fram en bättre och modernare industripolitik som leder till fler jobb inom industrin. Det är jätteviktigt!

Jag ska också säga några ord om lönebildningen. Veli-Pekka har varit på mig i flera veckor. Han skickar sms till mig: ”Du måste ta upp detta”. Ni i IF Metall får oförtjänt mycket kritik för den roll ni har i lönebildningen. Men den är oerhört viktig. I Sverige hade vi en lång period med löneökningar på 10–11 procent, där inflationen gjorde att vi fick minus i plånboken vartenda år. Många av er minns den tiden.

Jag kommer ihåg min mest misslyckade löneförhandling. Jag och mina kamrater gick in och slog näven i bordet som man gör i en förhandling och sade: ”Vi kräver 5 kronor i löneökning till alla som jobbar i fabriken”. Vi hade då ungefär 50 kronor i snitt, så det var en löneökning på 10 procent. Arbetsgivaren kom tillbaka dagen efter och sade att vårt motbud är 6 kronor i timmen. Jag kände mig inte som den bästa löneförhandlaren någonsin just den dagen. Det var tur att mitt bud inte var normerande.

Jag har själv fått uppleva hur avundsjuk omvärlden är på vår lönebildning i Sverige. Jag blev i år inbjuden till World Economic Forum i Davos, där Reinfeldt sade att vi inte hade någon industri. Fem fackliga ledare var inbjudna och 2 500 direktörer. Jag kände mig lite som en katt bland hermelinerna.

Jag tog för mig så mycket jag kunde. Redan i första diskussionen ställdes frågan: Hur har ni burit er åt i Sverige för att få en reallöneförbättring för era arbetare

och tjänstemän på 40 procent på 15 år?

Tro nu inte att direktörerna för en sekund hade någon rättvisekänsla när de undrade det. Problemet för dem är att de ökade reallönerna för arbetare och tjänstemän i våra länder medför att fler har råd att köpa en bättre bil, ett nytt kylskåp eller att åka på en resa.

I deras länder, i USA till exempel, har man inte haft ett enda öre i reallöneförbättring sedan 1980-talet, vilket företagen nu tydligt märker effekten av eftersom få har råd att köpa deras varor. Det betyder att företagen har blivit fattigare för att de är så giriga. Det är ganska bra, eller hur? Det är också nationalekonomi på 30 sekunder.

Vår köpkraftsökning i Sverige har medfört att vi har kunnat mildra effekten av krisen och att människor har fått det bättre ställt. Där vill jag verkligen skicka ett stort tack till den lönebildning som Industriavtalet var med och skapade. Det var oerhört bra gjort att ta kontroll över lönebildningen i Sverige. Jag stödjer Industriavtalet, att industrin ska normera våra löner. I princip alla andra 13 medlemsförbund inom LO tycker att modellen är bra.

Men som ni vet skaver det också en del när vi har löneförhandlingar och alla vill vara med och bestämma hur en fördelningsprofil ska se ut. Och jag tror de har rätt faktiskt. Om vi lovar att ni får normera, då får ni bjussa på makten så att alla får vara med och bestämma hur det ska gå till.

Men vi måste också lyckas med andra saker än att bara höja våra löner. Vi måste se till att de som har låga löner kommer ikapp. Därför ställde vi i förra avtalsrörelsen lönekrav både i procent och i krontal, för att de som har de lägsta lönerna inom LO skulle gå lite snabbare fram. Jag tror, än så länge, ta i trä, att vi lyckades det första året och det ska vi fortsätta med.

För vad händer annars, och vad händer i dag? Jo, då försöker alla smita från sitt ansvar när det gäller lönebildningen. Först de som säger att det är fel att normera med ett avtal som går före och säger att då ska vi ha statlig inblandning i lönepolitiken, att staten ska vara med och reglera i efterhand. Eller kanske ännu värre, det som Anders så tydligt sade i sitt inledningsanförande, att sifferlösa avtal gör att några grupper eventuellt går snabbare fram i sin löneökning än de som har ställt upp på lönenormering. I så fall kommer vår lönebildningsmodell

inte att fungera.

Därför är mitt klara och tydliga budskap till er här i dag: Detta är oerhört viktigt för Sveriges framtid, och Veli-Pekka har rätt när han säger att det finns ett samband mellan lönebildning och full sysselsättning.

För några veckor sedan hade vi i LO-styrelsen besök från LO i Norge. De har 3 procents arbetslöshet i dag och har klarat detta utan att inflationen tagit fart. Vad säger de? Jo, att det beror på att de är enormt samordnade i sin lönebildning. Låt oss ge varandra det ömsesidiga löftet här i dag, att vi lovar att stötta er normerande roll och ni lovar att alla andra får vara med och bestämma så att vi också kan utjämna skillnaden mellan till exempel män och kvinnor. Det kan väl vara värt en applåd på en IF Metallkongress?

Det här är vår framtid. Lönebildningen, att klara den, det är den viktigaste frågan vi har. Vi har orättvisor på svensk arbetsmarknad som är omöjliga att leva med. En av dem är att vi har så enormt mycket lägre löner i kvinnodominerade branscher. Kvinnor i Sverige tjänar faktiskt i genomsnitt ungefär 76 procent av vad män tjänar. Det kan vi aldrig acceptera som facklig organisation. Vi är alla feminister här inne. Vi tycker naturligtvis att män och kvinnor är lika mycket värda. Men allt handlar nu inte om lönebildningen, det handlar också om många andra saker; om underordning, om uttag av föräldraförsäkring, om rätt till heltid och många andra saker som vi inte kan lösa bara genom lönebildningen. Så är det. Men det är i dag otvetydigt att kvinnor har det svårare på arbetsmarknaden.

Bemanningsföretag och annat ska vi diskutera under de kommande dagarna. Jag var strax före första maj på två arbetsplatsbesök i Göteborg. Först var jag på Sahlgrenska universitetssjukhuset. Det sjukhuset sms:ar 1 107 personer som får sin anställning när sjukhuset skickar ett sms till dem, 1 107 anställningar för att sköta något som sjukhuset redan vet om dag för dag hur det ska gå till!

På eftermiddagen var jag på Santa Maria Kryddor. Där gör de TexMex, det är de som har gett er det fredagsmyset. Om ni trodde att det kom från Mexiko så trodde ni fel, det kommer från Mölndal. Det är livsmedelsarbetare i Mölndal som gör dessa kryddor. Det är en enormt framgångsrik verksamhet som har nyanställt, ändå träffade jag en kille där som varit visstidsanställd månad för månad i sju år!

I går var jag på Alimak i Skellefteå, där många är visstidsanställda. Hur har det kunnat bli så många som saknar fasta anställningar? Varför har vi bemanningsföretag och annat som i dag skiljer på arbetare och arbetare?

Eller ta detta med delade turer. Det jobbade vi ju bort på 1970- och 1980-talen. Det senaste jag hörde är tredelade turer för dem som jobbar som personliga assistenter. De behöver jobba på morgonen för att hjälpa till med morgontoalett, uppstigning, påklädning och frukost. Sedan har de ledigt när vårdtagaren är på dagverksamhet eller jobb. Efter det kommer de in och jobbar några timmar under lunchen och sedan är de lediga igen fram tills vårdtagaren behöver hjälp att lägga sig på kvällen. De börjar alltså vid sex eller halv sju på morgonen och slutar kanske åtta på kvällen, men får bara betalt för en vanlig heltid. Så kan vi inte ha det. Vi kan inte ha en arbetsmarknad där människor måste jobba dygnet runt utan att få betalt för det.

Jag träffade en kommunaltjej som skulle göra sin långa helg inom äldreomsorgen. Hon jobbar på ett äldreboende i Uddevalla. På lördagen skulle hon jobba mellan halv sju på morgonen och halv elva, vara ledig mellan halv elva och sex och sedan jobba igen mellan sex och tio på kvällen. Hon får bara betalt för de timmar hon är i tjänst. Hon bor åtta mil från sin arbetsplats. Hon kan inte åka hem utan får vara kvar på jobbet och dessutom får hon hjälpa till när det behövs under sin lediga tid. Vi kan inte ha ett arbetsliv där människor måste jobba från tidig morgon till sen kväll utan att få betalt för det.

Det här beror i grunden på massarbetslösheten och på att arbetsgivarna oblygt har flyttat fram sina positioner. Vi behöver verkligen en ny inriktning på politiken i Sverige, så att arbetsvillkor, arbetsmiljö och arbete åt alla blir de viktigaste frågorna. Vi måste jobba gemensamt för detta och då är lönebildningen en oerhört viktig del.

Avslutningsvis, vad har vi framför oss under de kommande månaderna? Vi har två oerhört viktiga val framför oss. De kanske viktigaste valen som någon av er har varit involverad i.

Val till Europaparlamentet är det nästa söndag, då vi bestämmer vilka som ska representera Sverige i EU. Vi vet att många av våra viktiga frågor i dag avgörs där, till exempel regler för hur många transporter ett transportföretag får göra

inom Sverige.

Det är ganska roligt att Moderaterna hade en kampanj som sade att det inte finns några problem med utländsk arbetskraft i Sverige. Samma dag hade DN Debatt en artikel från åkeribranschen, som sade att 120 000 svenska jobb i transportnäringen kommer att försvinna, om vi inte gör något åt den utveckling vi ser i Europa i dag. Jag tror inte att de ringde Moderaterna innan. Moderaterna tycker inte att det här är fel, tvärtom är det bra eftersom Moderaterna ju vill att arbetare ska konkurrensutsättas.

Det allra värsta som det här har lett till är den misstänksamhet som har uppstått mellan arbetare. Ni märker säkert det på era arbetsplatser, mellan fast anställd personal och bemanningspersonal, mellan dem som har eller inte har en fast anställning.

På bygget vid Karolinska till exempel, där kommer kanske en fjärdedel av dem som jobbar på bygget från ett utländskt företag. Men det är inte det som är problemet, att de kommer från ett annat land. Problemet är att Byggnads inte vet vad de har för löner och villkor och det gör att det uppstår misstänksamhet mellan arbetarna.

Från Trelleborgs hamn har jag ett förfärligt exempel med Sverigedemokrater som gör mig orolig för framtiden. Utanför Trelleborgs hamn står det mellan 40 och 200 långtradare dygnet runt, året runt, med personer som är beredda att ta ett jobb i Sverige under våra kollektivavtal, utan skatteregler och utan lagar.

Det var två killar som kom till ett möte för att häckla mig. Det märktes tydligt redan från början. Det var två ungdomar som hade blivit sverigedemokrater. De pekade ut genom fönstret och tittade på personerna som stod där och sade: ”Det är de som tar våra jobb”. Jag sa till de här grabbarna: ”Hör ni, de som står där ute, vet ni vilka de är? De är vanliga mammor och pappor. De kommer från Bulgarien och Polen och Ungern. De är arbetare precis som vi. De vill bara en enda sak. De vill få lite bättre levnadsförhållanden och lite bättre löner, så att de kan köpa bättre kläder till sina barn och kanske ha råd att åka på en resa någon gång med ungarna. De är precis som vi. Skäll inte på dem. Skäll på de jäkla speditörer som konkurrensutsätter jobben i Sverige”.

Detta står på spel nästa söndag. Vi måste ha en politik som säger, säkert och för

evigt, att svenska kollektivavtal ska gälla på svensk arbetsmarknad. Svenska löner ska gälla i Sverige och inga andra länders kollektivavtal, för då kommer inte våra jobb att vara trygga i framtiden. Svenska löner ska gälla i Sverige. Det röstar vi om nästa söndag och naturligtvis i september.

Tänk er om vi skulle få en tredje mandatperiod med Fredrik Reinfeldt och Anders Borg som statsminister och finansminister? Jag tror att risken är liten. De har inte haft några idéer under de senaste fyra åren, så de har väl inga nu heller. Men ändå. Tänk om det skulle ske, att vi inte får en ny regering.

Det betyder så mycket för oss att vi får det. Ni vet löftena: Vi ska ha Europas lägsta arbetslöshet år 2020. Vi ska ha en ungdomsgaranti så att ingen ung människa i Sverige ska vara arbetslös i mer än 90 dagar. Vi ska satsa nya pengar på vård, skola och omsorg. Vi ska få fart på bostadsbyggandet. Vi ska bygga bättre infrastruktur i Sverige. Det är det Socialdemokraterna går till val på. Vi ska minska vinsterna i välfärden. Vi ska göra det olagligt för vem som helst att få starta en skola när de vill, var som helst. Vi ska ha ett kommunalt veto, så att det faktiskt är kommunpolitiker och landstingspolitiker som bestämmer om det ska komma en privat vårdgivare till kommunen. Allt det vill Socialdemokraterna göra. Det är en stor kontrast till vad de borgerliga vill.

Ett annat för oss viktigt löfte är a-kassan. Vi vet betydelsen av a-kassan. Vi vet betydelsen när våra medlemmar vågar stå rakryggade, för att de litar på att även om de blir arbetslösa så blir de inte fattiga.

Jag har precis som Anders rest runt vid många varsel. Kvällen vi hade i Säffle, när alla hade blivit varslade om uppsägning och där ofta både mannen och kvinnan jobbade i företaget, det var en tung kväll. De visste att det inte bara handlade om jobbet. Det handlade också om möjligheten att betala för villan och möjligheten för ungarna att ha det bra och leva ett bra liv.

Socialdemokraterna har lovat ta beslut om att höja taket i a-kassan varje dag från 670 kronor, där taket är i dag, till 910 kronor och det redan i årets budget. Det är nästan 250 kronor i höjt tak i a-kassan för varje dag man är arbetslös. Det är två helt olika a-kassor. Låt oss göra det möjligt i september. Vi behöver en bra a-kassa!

Grädden på moset är kandidaterna. Jag har sagt det förut och jag säger det igen: Jag tror aldrig att jag någon gång i livet har träffat en person med så snabb utvecklingskurva som Stefan Löfven. Alla här inne vet hur bra han är redan från början. Men se vilken otroligt snabb resa han har gjort som partiledare för Sveriges största parti! Jag är säker på att Stefan kommer att bli en fantastisk statsminister. Han kommer att lyssna på människor och inte tro att han själv har alla svar från början. Han kommer att analysera vad vi andra har att säga.

Sedan är han kanske den människa jag bråkar allra mest med just nu, för så är våra roller. Det ingår i mitt uppdrag som LO-ordförande att med kraft driva LO:s frågor. Han står upp för det han tycker att Socialdemokraterna ska stå upp för. Och jag står upp för det som LO ska stå upp för. Det är en bra person att bråka med. Han blir inte långsur, då är det nog värre med mig. Han är ändå från Norrland så han borde ju bli långsur. Men nej, han kommer tillbaka igen och vi fortsätter. Det är så det måste vara i fackligpolitisk samverkan. Vi ska driva på politiken. Vi ska se till att den passar för LO:s 1,5 miljoner medlemmar.

Jag kan inte låta bli att låna en mening från Tobias Baudin, vår vice ordförande. Det är från 1970-talet och det är Gösta Boman som säger det här. Jag tycker den är så bra, för den visar vad Moderaterna tycker om vanliga arbetare. Det var när vi skulle införa lagen om bolagsstyrelserepresentation. Många av er här inne är representanter i era bolagsstyrelser och är med och fattar otroligt viktiga framtidsbeslut. När jag träffar företagsledare säger de att bland det viktigaste vi gjort i Sverige är att få in fackliga organisationer i våra bolagsstyrelser, för då får vi information som vi aldrig fick ta del av innan. Vi kan göra saker bättre, mer rättvist, om vi vet vad facket tycker.

Men när lagen skulle införas i Sverige tyckte naturligtvis Gösta Boman och Moderaterna att det var det värsta de hade hört. Boman sade då följande: ”Jag tror inte man vinner mycket på att låta en svetsare delta i beslut som gäller företagets långsiktiga investeringsplaner. Han är inte skolad för sådana svåra uppgifter. Jag tror han skulle få sova illa om natten”. Och nu kamrater, har vi en svetsare som statsministerkandidat!

Jag tror nog i och för sig att Stefan sover illa om natten ibland, när han tänker på alla saker som vi ska lösa, och inte minst på att bryta ryggen av massarbetslösheten. Men tänk om vi i september fackligtpolitiskt, på varje

arbetsplats runt om i landet, kan få människor att gå till valurnorna och rösta. I år kan vi för första gången rösta på en svetsare. I september kan vi för första gången få en arbetare som statsminister i Sverige. Det tror jag vi har mycket att vinna på i framtiden.

Tack för att jag fick komma och tala till kongressen!

Källa
Manuskript hämtat från ifmetall.se (2025-06-30)

Taggar
Fackförbund, Facklig kamp

URI
https://www.svenskatal.se/tale/karl-petter-thorwaldsson-tal-vid-if-metalls-ordinare-kongress-2014